

Nr 605

Av herrar Nyman och Stefanson, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 54, angående reformering av den obligatoriska skolan m. m.

(Lika lydande med motion nr 728 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition 1962: 54 angående reformering av den obligatoriska skolan m. m. föreslås att under ämnet »samhällskunskap» praktisk yrkesorientering skall ingå såsom ett obligatoriskt moment under tre veckor för alla elever i årskurs 8. Denna praktiska yrkesorientering är avsedd att äga rum genom att eleverna får praktisera ute i näringslivet vid olika företag och offentliga institutioner.

I propositionen påpekas, att de svårigheter vid genomförandet av praktisk yrkesorientering, som kan väntas uppstå, till övervägande delen hänför sig till näringslivets möjligheter att ställa erforderligt antal praktikplatser till förfogande. En av de faktorer, som gör att man från näringslivshåll kan ställa sig tveksam, är de risker man ikläder sig genom att låta 14- till 16-åringar tjänstgöra i företagen. Riskerna bedömes härvid huvudsakligen utgöras av:

- 1) olycksfallsrisken för eleverna själva, där företaget blir skadeståndsskyldigt genom att eleverna är oförsäkrade, då något anställningsförhållande ej föreligger,
- 2) risken för skada mot tredje man, som eleverna genom vårdslöshet eller okunnighet förorsakar, och som företaget blir ansvarigt för,
- 3) risken för ekonomiska avbräck genom t. ex. maskinhaveri som förorsakas av eleverna genom vårdslöshet eller okunnighet.

Skolöverstyrelsen har i cirkulär 60 framhållit för länsskolnämnder och skolstyrelser följande:

Genom lagen om yrkesskadeförsäkring (SFS 1954: 243, jfr SFS 1954: 715) har elev, som deltagar i praktisk yrkesorientering, yrkespraktik och förberedande yrkesutbildning i näringslivet, försäkringsskydd mot skada å egen person.

Skulle en elev däremot orsaka skada på annan person eller å maskin eller dylikt, finns icke något försäkringsskydd, som i alla situationer skyddar den som drabbats av skadan.

Därest skolan kan göras ansvarig för sådan av elev förorsakad skada, kan skolans skadeståndsskyldighet täckas av en *ansvarighetsförsäkring för skolans undervisningsverksamhet*, som tecknas av skolan eller dess huvud-

män. För skador uppkomna under yrkespraktik m. m. i näringslivet kan skolan emellertid ytterst sällan ställas till ansvar.

Skada, för vilken elev har personlig ansvar, kan icke täckas av skolans försäkringsskydd. För sådan skada kan emellertid en privatansvarighetsförsäkring ge försäkringsskydd i viss utsträckning. Denna kan tecknas av eleven personligen eller av någon av föräldrarna. För detta slag av försäkring gäller emellertid vissa undantag, som reducerar försäkringsskyddet. Därtill kommer att berörda elevs skadeståndsskyldighet måste lagligen bevisas.

En hel del företag, där eleverna praktiserar, har egna ansvarighetsförsäkringar för sin verksamhet. I viss utsträckning täcker dessa jämväl skador, vållade av elever, dock endast i sådana fall, där även företaget blir skadeståndsskyldigt. Skador, som drabbar företaget och dess egendom eller av företaget omhändertagen egendom, är undantagna försäkringsskyddet.

Varken var för sig eller tillsammans täcker de här nämnda försäkringsformerna samtliga de skadeståndsfall, som kan uppkomma i samband med elevernas praktiska yrkesorientering, yrkespraktik och förberedande yrkesutbildning i näringslivet.

— — — — —
För att trygga ett friktionsfritt och förtroendefullt samarbete mellan skola och näringsliv torde det bli nödvändigt att åstadkomma ett mer betryggande försäkringsskydd än som för närvarande vanligen ordnats. Skolan bör taga ansvaret för eventuellt uppkomna skador, förorsakade av elever, som av olika anledningar praktiserar hos företag.

Det skulle otvivelaktigt betyda mycket för företagens inställning till frågan om yrkespraktiken, om en sådan ansvarighetsförsäkring blev *obligatorisk*. Särskilt när den praktiska yrkesorienteringen synes bli genomförd för alla elever är detta en viktig sak.

Försäkringsfrågan i samband med den praktiska yrkesorienteringen bör därför bli föremål för utredning, varvid formerna för en obligatorisk ansvarighetsförsäkring utarbetas. Kostnaderna för en sådan försäkring bör betraktas som en naturlig del av samhällets kostnader för skolan och således bestridas av skolans huvudmän.

Under hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 54 måtte besluta att i skrivelse till Kung. Maj:t begära utredning om en — av skolans huvudmän bekostad — obligatorisk ansvarighetsförsäkring för eleverna vid den praktiska yrkesorienteringen samt att förslag härom senare förelägges riksdagen.

Stockholm den 21 mars 1962

Sven Nyman

Stig Stefanson